

Εβδομαδιαία έκθεση επιδημιολογικής επιτήρησης της λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου σε ανθρώπους, Ελλάδα, 20 Νοεμβρίου 2024

Η εβδομαδιαία αυτή έκθεση σκοπό έχει τη συνοπτική παρουσίαση της κατάστασης σχετικά με την καταγραφή κρουσμάτων που διαγιγνώσκονται εργαστηριακά με λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου (ΔΝ) κάθε εβδομάδα, για την περίοδο μετάδοσης 2024.

Τα δεδομένα επιδημιολογικής επιτήρησης προέρχονται από τις δηλώσεις που αποστέλλουν οι θεράποντες ιατροί στον Εθνικό Οργανισμό Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ) για τα περιστατικά, καθώς και από την καθημερινή επικοινωνία με συνεργαζόμενα εργαστήρια που συμμετέχουν στη διάγνωση του ιού του ΔΝ (i. Εθνικό Κέντρο Αναφοράς Αρμποϊών και Αιμορραγικών Πυρετών, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, ii. Διαγνωστικό Τμήμα, Ελληνικό Ινστιτούτο Pasteur, iii. Εργαστήριο Μικροβιολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών, iv. Εργαστήριο Κλινικής Ιολογίας, Ιατρική Σχολή Πανεπιστημίου Κρήτης-ΠΑΓΝΗ).

Το Τμήμα Νοσημάτων που Μεταδίδονται με Διαβιβαστές της Διεύθυνσης Επιδημιολογικής Επιτήρησης και Παρέμβασης για Λοιμώδη Νοσήματα του ΕΟΔΥ πραγματοποιεί συστηματική διερεύνηση των διαγνωσμένων κρουσμάτων, εντός 24 ωρών από τη δήλωσή τους, μέσω επικοινωνίας με τους θεράποντες ιατρούς και μέσω συνεντεύξεων με τους ασθενείς, ώστε να προσδιορισθεί ο πιθανός τόπος έκθεσης, τα χαρακτηριστικά της νόσου και οι παράγοντες κινδύνου. Επιπρόσθετα, παρακολουθείται καθημερινά η κλινική πορεία και η έκβαση κάθε ασθενούς, κατά τη διάρκεια της νοσηλείας του.

Από την αρχή της περιόδου 2024, μέχρι τις 20/11/2024 (ώρα 13.00), έχουν διαγνωστεί και διερευνηθεί συνολικά διακόσια δεκαοκτώ (218) εγχώρια κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου στην Ελλάδα, εκ των οποίων τα εκατόν πενήντα έξι (156) κρούσματα παρουσίασαν εκδηλώσεις από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ, εγκεφαλίτιδα ή/και μηνιγγίτιδα ή/και οξεία χαλαρή παράλυση) και εξήντα δύο (62) κρούσματα είχαν ήπιες εκδηλώσεις/ δεν είχαν εκδηλώσεις από το ΚΝΣ (Πίνακας 1). Κατά τη διάρκεια της τελευταίας εβδομάδας διαγνώσθηκε/ δηλώθηκε ένα (1) νέο εγχώριο κρούσμα (με έναρξη συμπτωμάτων το τελευταίο δεκαήμερο του Οκτωβρίου). Έχουν καταγραφεί, επίσης, πέντε εισαγόμενα κρούσματα της λοίμωξης σε ασθενείς που εκτέθηκαν σε άλλες χώρες του εξωτερικού (τρία στην Αλβανία, ένα στην Αυστρία και ένα στην Ινδία), τα οποία δεν περιλαμβάνονται στην περαιτέρω ανάλυση. Έχουν καταγραφεί τριάντα τέσσερις (34) θάνατοι σε ασθενείς με λοίμωξη από τον ιό, ηλικίας άνω των 60 ετών (διάμεση ηλικία θανόντων: 80 έτη, εύρος: 61 - 92 έτη). Ένας επιπλέον θάνατος ασθενούς με διαγνωσμένη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου αποδόθηκε σε άλλο σοβαρό συνυπάρχον πρόβλημα υγείας (δεν συμπεριλαμβάνεται στον συνολικό αριθμό θανόντων).

Πίνακας 1: Αριθμός δηλωθέντων περιστατικών με εργαστηριακή διάγνωση λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου, με και χωρίς εκδηλώσεις από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ), Ελλάδα, 2024, έως 20/11/2024

	Αριθμός περιστατικών με εκδηλώσεις από το ΚΝΣ ^[1]	Αριθμός περιστατικών χωρίς εκδηλώσεις από το ΚΝΣ	Σύνολο περιστατικών	Αριθμός θανόντων
Αριθμός περιστατικών και θανόντων	156	62	218	34 ^[2]

1. Πρόκειται κυρίως για εκδηλώσεις εγκεφαλίτιδας, άσηπτης μηνιγγίτιδας ή μηνιγγοεγκεφαλίτιδας
2. Ένας επιπλέον θάνατος ασθενούς με διαγνωσμένη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου αποδόθηκε σε άλλο σοβαρό συνυπάρχον πρόβλημα υγείας (δεν συμπεριλαμβάνεται στον συνολικό αριθμό θανόντων).

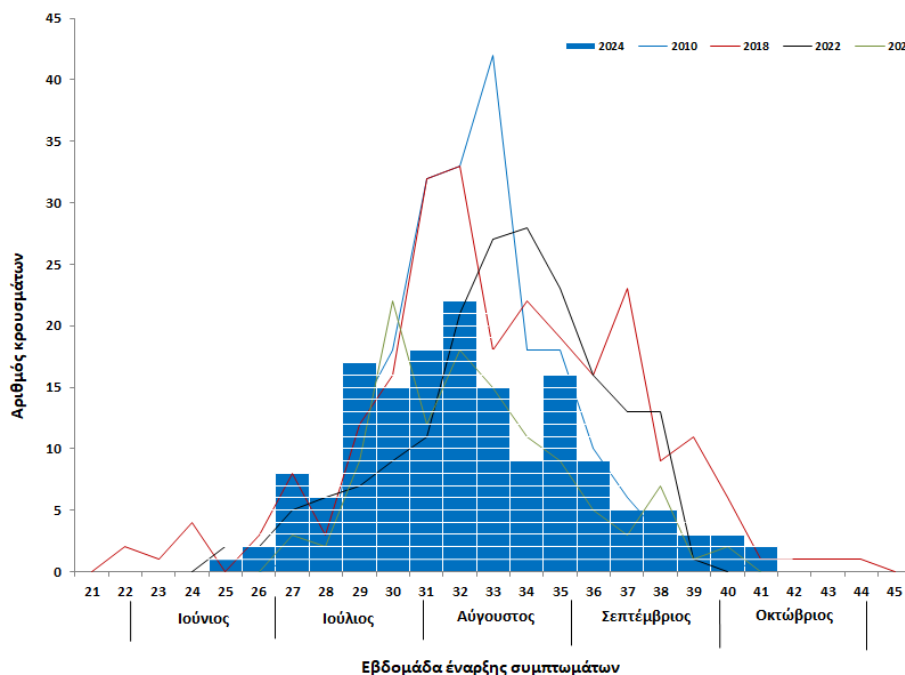
Στον Πίνακα 2 αναγράφεται η τρέχουσα κατάσταση νοσηλείας των εγχώριων περιστατικών λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου, 2024.

Πίνακας 2. Τρέχουσα κατάσταση εγχώριων περιστατικών με λοίμωξη από ιό Δυτικού Νείλου, 2024, έως 20/11/2024

Τρέχουσα κατάσταση εγχώριων περιστατικών	Αριθμός κρουσμάτων
Συνολικός αριθμός δηλωθέντων περιστατικών	218
Συνολικός αριθμός ασθενών που νοσηλεύονται	2
i. Νοσηλεύονται σε κλινικές εκτός ΜΕΘ	0
ii. Νοσηλεύονται σε Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (ΜΕΘ)	2
Δεν νοσηλεύθηκαν	22
Έλαβαν εξιτήριο από το νοσοκομείο	159
Αριθμός θανάτων ασθενών με λοίμωξη από ιό ΔΝ	34
Αριθμός θανάτων ασθενών με λοίμωξη από ιό ΔΝ που αποδόθηκε σε άλλα αίτια	1

Στην Εικόνα 1 φαίνεται η χρονική κατανομή των εγχώριων περιστατικών με εκδηλώσεις από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα ανά εβδομάδα έναρξης συμπτωμάτων, κατά το τρέχον έτος 2024, κατά το περσινό έτος 2023 και κατά τα τρία προηγούμενα έτη στα οποία καταγράφηκε ο μεγαλύτερος αριθμός δηλωθέντων κρουσμάτων (2010, 2018 και 2022). Το πρώτο καταγεγραμμένο περιστατικό της περιόδου 2024 ανέφερε έναρξη συμπτωμάτων στις 21 Ιουνίου 2024 (εβδ.25/2024).

Εικόνα 1. Αριθμός δηλωθέντων εγχώριων περιστατικών με λοίμωξη από ιό ΔΝ και εκδηλώσεις από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ) ανά εβδομάδα έναρξης συμπτωμάτων, Ελλάδα, 2010, 2018, 2022, 2023 και 2024, έως 20/11/2024 (n=156)¹.

1. Οι γραμμές αναπαριστούν τον αριθμό κρουσμάτων με εκδηλώσεις από το ΚΝΣ που είχαν δηλωθεί κατά τα έτη 2010, 2018, 2022 και 2023, και τα μπλε ορθογώνια αναπαριστούν τα κρούσματα με εκδηλώσεις από το ΚΝΣ κατά την τρέχουσα περίοδο 2024.

Η διάμεση ηλικία των ασθενών με εκδηλώσεις από το ΚΝΣ είναι τα 75 έτη (εύρος: 4 - 92 ετών).

Στον Πίνακα 3 φαίνεται η γεωγραφική κατανομή των δηλωθέντων εγχώριων κρουσμάτων με εργαστηριακά διαγνωσμένη λοίμωξη από τον ιό του ΔΝ, ανά εκτιμώμενο Δήμο έκθεσης. Σημειώνεται ότι ο εκτιμώμενος τόπος έκθεσης των ανθρωπίνων κρουσμάτων από τον ιό του ΔΝ αποτελεί αδρό κριτήριο για την εκτίμηση των περιοχών κυκλοφορίας του ιού.

Αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τα αποτελέσματα οροεπιδημιολογικής μελέτης που είχε διεξαχθεί το 2010, σε κάθε ένα (1) κρούσμα λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου με προσβολή του ΚΝΣ αντιστοιχούν περίπου 140 μολυνθέντες από τον ιό (με ήπια συμπτωματολογία ή ασυμπτωματικοί).

Πίνακας 3. Αριθμός δηλωθέντων εγχώριων περιστατικών με λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου, με και χωρίς εκδηλώσεις από το Κεντρικό Νευρικό Σύστημα (ΚΝΣ), ανά εκτιμώμενο Δήμο έκθεσης, Ελλάδα, 2024, έως 20/11/2024 (n=218)

Περιφέρεια	Περιφερειακή/ Μητροπολιτική Ενότητα	Εκτιμώμενος Δήμος έκθεσης	Αριθμός ασθενών ΜΕ εκδηλώσεις από το ΚΝΣ	Αριθμός ασθενών ΜΕ εκδηλώσεις από το ΚΝΣ ανά 100.000 πληθυσμού ^[1]	Αριθμός ασθενών ΧΩΡΙΣ εκδηλώσεις από το ΚΝΣ
Θεσσαλίας	Λάρισας	Λαρισαίων	13	7,9	10
		Κιλελέρ	7	38,7	1
		Αγιάς	3	28,0	3
		Ελασσόνας	0	0	1
		Τεμπών	2	16,7	2
		Τυρνάβου	4	18,0	1
		Φαρσάλων	1	6,1	1
	Καρδίτσας	Καρδίτσας	4	7,1	0
		Παλαμά	2	14,9	0
		Σοφάδων	1	5,9	1
Τρικάλων	Τρικκαίων	1	1,3	1	
Κεντρικής Μακεδονίας	Θεσσαλονίκης	Λαγκαδά	3	8,1	3
		Βόλβης	3	15,2	5
		Παύλου Μελά	1	1,0	1
		Θερμαϊκού	2	4,4	0
		Θέρμης	2	3,6	0
		Νεάπολης - Συκεών	1	1,2	0
		Δέλτα	1	2,2	0
		Καλαμαριάς	1	1,1	0
		Χαλκηδόνος	1	3,3	0

	Χαλκιδικής	Αριστοτέλη	4	23,6	3	
		Κασσάνδρας	1	5,9	0	
		Πολυγύρου	2	9,4	0	
		Σιθωνίας	1	8,3	0	
		Νέας Προποντίδας ^[2]	0	0	1 ^[2]	
	Σερρών	Σερρών	6	8,1	0	
		Εμμανουήλ Παππά	5	43,2	1	
		Σιντικής	2	10,8	0	
		Αμφίπολης	1	14,0	0	
		Βισαλτίας	4	24,9	0	
		Νέας Ζίχνης	1	12,1	0	
		Ηράκλειας	1	6,4	0	
	Πέλλας	Σκύδρας	4	21,8	0	
		Πέλλας	2	3,5	1	
	Πιερίας	Κατερίνης	2	2,4	0	
	Κιλκίς	Παιονίας	1	4,0	1	
		Κιλκίς	1	2,2	0	
	Ημαθίας	Αλεξάνδρειας	4	10,4	4	
		Βέροιας	2	3,2	1	
		Ηρωικής Πόλης Νάουσας	1	3,3	0	
	Ιονίων Νήσων	Λευκάδας	Λευκάδας	5	22,8	1
	Δυτικής Ελλάδας	Αχαΐας	Αιγιαλείας	2	4,3	0
			Δυτικής Αχαΐας	2	7,8	0
Πατρέων			1	0,5	0	
Αιτωλοακαρνανίας		Αγρινίου	1	1,1	0	
Ηλείας		Ανδραβίδας - Κυλλήνης	5	22,2	0	
		Ήλιδας	1	3,4	0	
Ηπείρου	Θεσπρωτίας	Ηγουμενίτσας	1	3,9	0	
	Πρέβεζας	Πρέβεζας	1	3,2	1	
	Ιωαννίνων	Ιωαννιτών	1	0,9	0	
Πελοποννήσου	Αργολίδας	Άργους - Μυκηνών	1	2,5	0	
	Αρκαδίας	Τρίπολης	5	11,3	0	
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	Ροδόπης	Αρριανών	2	13,4	0	
		Κομοτηνής	2	3,1	1	
		Μαρωνείας - Σαπών	0	0	5	
		Ιάσμου	1	8,2	0	
	Έβρου	Αλεξανδρούπολης	3	4,2	4	

		Διδυμοτείχου	3	18,7	0
		Ορεστιάδας	5	15,8	0
		Σουφλίου	2	17,1	5
		Σαμοθράκης	0	0	1
	Δράμας	Δράμας	1	1,8	0
	Ξάνθης	Τοπείρου	1	10,6	0
		Αβδήρων	0	0	1
	Καβάλας	Νέστου	1	4,9	0
		Καβάλας	1	1,5	0
	Θάσου	Θάσου	1	7,6	0
Αττικής	Κεντρικού Τομέα Αθηνών	Αθηναίων	2	0,3	0
		Ζωγράφου	0	0	1
	Νοτίου Τομέα Αθηνών	Καλλιθέας	1	1,0	0
	Ανατολικής Αττικής	Σαρωνικού	2	6,7	0
	Δυτικής Αττικής	Μεγαρέων	1	2,6	0
Στερεάς Ελλάδας	Φθιώτιδας	Λοκρών	1	5,6	0
		Λαμιέων	1	1,5	0
	Βοιωτίας	Ορχομενού	1	10,7	0
Σύνολο χώρας			156	1,5	62

- Υπολογίστηκε με βάση στοιχεία πληθυσμού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (απογραφή 2021).
- Πρόκειται για ασθενή με σύνθετο ιστορικό μετακινήσεων, για τον οποίο ως πιθανότερος τόπος έκθεσης εκτιμήθηκε περιοχή στον Δήμο Νέας Προποντίδας Π.Ε. Χαλκιδικής. Ωστόσο, λόγω του σύνθετου ιστορικού μετακινήσεων του ασθενούς, ο Δήμος Νέας Προποντίδας Π.Ε. Χαλκιδικής χαρακτηρίστηκε ως "υψηλού κινδύνου" (και όχι ως "επηρεαζόμενος").

Επιπρόσθετα, από το σύστημα επιτήρησης της λοίμωξης από ιό του ΔΝ σε ιπποειδή που διενεργεί το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, την περίοδο 2024, έως τις 20/11/2024, έχουν καταγραφεί συνολικά πέντε περιστατικά πρόσφατης λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε ιπποειδή, εκ των οποίων τα τρία σε οικισμό της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Ξάνθης και τα δύο σε οικισμό της Π.Ε. Ιωαννίνων. Η καταγραφή ιπποειδών πρόσφατα μολυνθέντων από τον ιό του Δυτικού Νείλου υποδηλώνει την κυκλοφορία του ιού και στις συγκεκριμένες περιοχές.

Δράσεις εθνικών αρχών δημόσιας υγείας για την αντιμετώπιση της λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου, 2024

Με στόχο την έγκαιρη εφαρμογή στοχευμένων μέτρων απόκρισης και πρόληψης, σε κάθε περίοδο μετάδοσης, ο ΕΟΔΥ διενεργεί αδιαλείπτως -από το 2010- ενισχυμένη επιδημιολογική επιτήρηση της λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου, διερευνά άμεσα τα περιστατικά, ενημερώνει τους επαγγελματίες υγείας και δημόσιας υγείας και βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές αρχές και τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης. Τον Μάρτιο 2024 δημοσιεύθηκε το ολοκληρωμένο «**Σχέδιο Δράσης για τη λοίμωξη από ιό του Δυτικού Νείλου**» (ΑΔΑ: 6ΤΖΕ465ΦΥΟ-ΛΛΟ), που εκπονήθηκε από το Υπουργείο Υγείας σε συνεργασία με τον ΕΟΔΥ, με σκοπό την προτυποποιημένη εφαρμογή δράσεων για τη μείωση του κινδύνου μετάδοσης του ιού, βάσει εκτίμησης κινδύνου. Πιο αναλυτικά, οι δράσεις πρόληψης και απόκρισης που διενεργούνται από τον ΕΟΔΥ -σε συνεργασία με άλλους φορείς- περιλαμβάνουν:

I. Ενίσχυση της επιτήρησης της λοίμωξης σε ανθρώπους και της ενημέρωσης επαγγελματιών υγείας και αρχών:

- **Ενίσχυση της επιδημιολογικής επιτήρησης της λοίμωξης - Διερεύνηση ύποπτων κρουσμάτων:** Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επαγγελματιών υγείας σχετικά με τη λοίμωξη από τον ιό του ΔΝ και την ανάγκη διερεύνησης των **ύποπτων κρουσμάτων** μέσα στην περίοδο μετάδοσης. Στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ υπάρχει ειδική θεματική ενότητα για τους επαγγελματίες υγείας. Για την περίοδο 2024, έχει σταλεί [ενημερωτική επιστολή](#) σε όλες τις Μονάδες Υγείας και τους Ιατρικούς Συλλόγους της χώρας, για την ανάγκη ενισχυμένης επιτήρησης της λοίμωξης από τον ιό ΔΝ, τον Μάιο 2024, ενώ σε περιοχές με πρόσφατη καταγραφή κρουσμάτων ενημερώνονται εκτάκτως οι τοπικές Μονάδες Υγείας για την ανάγκη διερεύνησης ύποπτων περιστατικών.
- **Καθημερινή επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών με εργαστήρια** που διενεργούν έλεγχο για τον ιό του ΔΝ, για την έγκαιρη διερεύνηση των διαγνωσθέντων κρουσμάτων.
- **Υποστήριξη εργαστηριακής διερεύνησης ύποπτων περιστατικών/ Υποστήριξη Εθνικού Κέντρου Αναφοράς Αρμποϊών και Αιμορραγικών Πυρετών (ΑΠΘ) και άλλων εξειδικευμένων εργαστηρίων.**
- **Διερεύνηση κρουσμάτων:** Το Τμήμα Νοσημάτων που Μεταδίδονται με Διαβιβαστές του ΕΟΔΥ διενεργεί **-εντός 24 ωρών- διερεύνηση** κάθε δηλωθέντος κρούσματος λοίμωξης από ιό ΔΝ (τηλεφωνική συνέντευξη), προκειμένου να καθορισθούν ο πιθανός τόπος έκθεσης, οι παράγοντες κινδύνου και η βαρύτητα της νόσου. Παρακολουθείται, επίσης, καθημερινά η πορεία και έκβαση των νοσηλευόμενων ασθενών.
- **Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση αρχών:**
 - **Άμεση ενημέρωση των αρχών/ φορέων, κατά την περίοδο μετάδοσης 2024,** σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, για τα διαγνωσμένα κρούσματα της τρέχουσας περιόδου 2024 (Υπουργείου Υγείας, Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, Εθνικού Κέντρου Αιμοδοσίας, Περιφερειών/ Διευθύνσεων Δημόσιας Υγείας, Δήμων). Οι τοπικές αρχές δημόσιας υγείας και οι αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης (Περιφέρειες, Δήμοι) των περιοχών όπου καταγράφονται περιστατικά της λοίμωξης ενημερώνονται (και εγγράφως), άμεσα και εκτάκτως, για τα περιστατικά που εκτέθηκαν στην περιοχή ευθύνης τους και για τα ενδεδειγμένα μέτρα απόκρισης και πρόληψης.
 - **Ευαισθητοποίηση αρχών πριν την έναρξη της περιόδου μετάδοσης 2024:** Για την περίοδο 2024, ο ΕΟΔΥ ενημέρωσε (μέσω επιστολής, τον Φεβρουάριο 2024) τις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης για τα νοσήματα που μεταδίδονται με κουνούπια, συμπεριλαμβανομένης της λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου, με βασικές κατευθύνσεις και συστάσεις για την εκτίμηση κινδύνου, την επιτήρηση και πρόληψη της λοίμωξης και τη διατομεακή συνεργασία. Επίσης, στις αρχές Απριλίου 2024, ο ΕΟΔΥ ενημέρωσε τις αντίστοιχες Περιφερειακές αρχές σχετικά με την κατάσταση των Δήμων της περιοχής ευθύνης τους σε Επίπεδα Κινδύνου, με βάση τα ιστορικά επιδημιολογικά⁶

δεδομένα (των προηγούμενων ετών) και σύμφωνα με τα κριτήρια που περιγράφονται στο Σχέδιο Δράσης, και διέθεσε στις Περιφερειακές αρχές συγκεντρωτικό αρχείο με τον αριθμό των κρουσμάτων που καταγράφηκαν κατά τα προηγούμενα έτη (σε επίπεδο οικισμού έκθεσης, ανά έτος), με στόχο τη στήριξη αποφάσεων εκτίμησης κινδύνου και εντατικοποίησης στοχευμένων μέτρων πρόληψης σε τοπικό επίπεδο, βάσει του Σχεδίου Δράσης.

- Έκδοση εβδομαδιαίας επιδημιολογικής έκθεσης με επικαιροποιημένα επιδημιολογικά δεδομένα για τη λοίμωξη από τον ιό του ΔΝ και ανάρτησή της στον διαδικτυακό τόπο του ΕΟΔΥ, προς ενημέρωση επαγγελματιών υγείας και κοινού.

II. Ενημέρωση - ευαισθητοποίηση κοινού: Ο ΕΟΔΥ έχει δημιουργήσει ενημερωτικό υλικό για τη [λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου](#), τα [μέτρα προστασίας από τα κουνούπια](#) και σχετικές παρουσιάσεις, τα οποία είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα του (<https://eody.gov.gr>). Ο ΕΟΔΥ κατά την περίοδο 2024:

- Εξέδωσε [Δελτίο Τύπου](#) για την ενημέρωση του κοινού, στα μέσα Μαΐου 2024, σχετικά με την αναμενόμενη επανεμφάνιση περιστατικών στη χώρα, κατά την τρέχουσα περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών και τα ενδεδειγμένα μέτρα προστασίας.
- Εξέδωσε [Δελτίο Τύπου](#) στις 05/07/2024 σχετικά με τη διάγνωση του πρώτου περιστατικού λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου για την περίοδο 2024 και τα ενδεδειγμένα μέτρα προστασίας.
- Εξέδωσε [Δελτίο Τύπου](#) στις 05/08/2024 σχετικά με την έντονη κυκλοφορία του ιού του Δυτικού Νείλου κατά την τρέχουσα περίοδο 2024 και τα ενδεδειγμένα μέτρα προστασίας.
- Απέστειλε ενημερωτικό υλικό για τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια και τον ιό του Δυτικού Νείλου, με ηλεκτρονική αλληλογραφία, στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης της χώρας, στις αρχές Ιουνίου 2024.
- Απέστειλε/ αποστέλλει έντυπο ενημερωτικό υλικό (φυλλάδια, αφίσες), για τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια και τον ιό του Δυτικού Νείλου, στις Περιφέρειες της χώρας, για την ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού.
- Διαθέτει εκτάκτως ποσότητα σχετικών ενημερωτικών φυλλαδίων και αφισών προς διανομή στις περιοχές με πρόσφατη καταγραφή κρουσμάτων.

III. Καθορισμός των «επηρεαζόμενων» περιοχών και των περιοχών «υψηλού κινδύνου» - Μέτρα για την ασφάλεια του αίματος: Λειτουργεί διατομεακή «Ομάδα Εργασίας για τον καθορισμό των επηρεαζόμενων περιοχών από νοσήματα που μεταδίδονται με διαβιβαστές» (του Υπουργείου Υγείας), η οποία γνωμοδοτεί για τον πιθανότερο τόπο έκθεσης των περιστατικών και καθορίζει τις «επηρεαζόμενες» περιοχές και τις περιοχές «υψηλού κινδύνου», κατόπιν συνεκτίμησης και αξιολόγησης όλων των διαθέσιμων δεδομένων (επιδημιολογικών, εντομολογικών, γεωμορφολογικών κ.ά.). Στις επηρεαζόμενες περιοχές και στις περιοχές υψηλού κινδύνου λαμβάνονται τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια του αίματος από το Εθνικό Κέντρο Αιμοδοσίας (ΕΚΕΑ). Οι επηρεαζόμενες από τον ιό του ΔΝ περιοχές της χώρας (Δήμοι με τουλάχιστον ένα ανθρώπινο κρούσμα) και οι περιοχές υψηλού κινδύνου (που καθορίζονται κατόπιν εκτίμησης κινδύνου, βάσει συναξιολόγησης πολλών δεδομένων) δημοσιεύονται και στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ και ανανεώνονται τακτικά με βάση τα επιδημιολογικά δεδομένα. Μέτρα για την ασφάλεια του αίματος προς τις υπηρεσίες αιμοδοσίας όλης της χώρας αποφασίζονται και κοινοποιούνται από το ΕΚΕΑ (www.ekea.gr). Επιπρόσθετα, το Συντονιστικό Κέντρο Αιμοεπαγρύπνησης και Επιτήρησης Μεταγίσεων του ΕΟΔΥ αποστέλλει στις αρμόδιες υπηρεσίες οδηγίες αιμοεπαγρύπνησης για τον ιό του ΔΝ.

IV. Συνεργασία με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ), το οποίο διενεργεί ενισχυμένη επιτήρηση της λοίμωξης από ιό του ΔΝ σε υποειδή και άγρια πτηνά - Ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των εθνικών αρχών δημόσιας υγείας και υγείας των ζώων, για την ενίσχυση της επιτήρησης της λοίμωξης σε ανθρώπους, υποειδή και πτηνά, από τις αρμόδιες αρχές. Κατόπιν σχετικής ενημέρωσής του από το ΥΠΑΑΤ, ο ΕΟΔΥ ενημερώνει άμεσα τις αρμόδιες αρχές δημόσιας υγείας των

Περιφερειών για τα περιστατικά λοίμωξης από ιό ΔΝ σε ζώα που εκτέθηκαν στην περιοχή ευθύνης τους και για τα ενδεικνυόμενα μέτρα απόκρισης και πρόληψης.

V. Δράσεις επιτήρησης και ελέγχου των κουνουπιών:

Τα μέτρα διαχείρισης κουνουπιών υπάγονται στην αρμοδιότητα των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Το Υπουργείο Υγείας εκδίδει σε ετήσια βάση σχετική Εγκύκλιο (για το 2024 εκδόθηκε τον Μάρτιο 2024, με ΑΔΑ: 66ΛΧ465ΦΥΟ-ΝΨΑ, με θέμα: «Προγράμματα ολοκληρωμένης διαχείρισης των κουνουπιών, σχέδιο δράσης, σχετική ενημέρωση και προφύλαξη του κοινού για το έτος 2024»), με οδηγίες για τη διενέργεια ολοκληρωμένων προγραμμάτων διαχείρισης κουνουπιών των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης. Στο «Σχέδιο Δράσης για τη λοίμωξη από τον ιό του Δυτικού Νείλου» του Υπουργείου Υγείας περιλαμβάνονται αναλυτικές οδηγίες για τη διαχείριση των κουνουπιών ανάλογα με το Επίπεδο Κινδύνου κάθε περιοχής.

Επιπρόσθετα, ο ΕΟΔΥ διενεργεί συμπληρωματικές δράσεις για την ευαισθητοποίηση των αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης, καθώς και έργα ενεργητικής εντομολογικής επιτήρησης:

- **Δράσεις ευαισθητοποίησης Περιφερειών και Δήμων** για την έγκαιρη έναρξη, οργάνωση και υλοποίηση αποτελεσματικών ολοκληρωμένων προγραμμάτων διαχείρισης κουνουπιών στην περιοχή ευθύνης τους και την ανάδειξή τους σε θέμα υψηλής προτεραιότητας. Για το 2024, ο ΕΟΔΥ απέστειλε σχετικές **επιστολές ευαισθητοποίησης** στα μέσα Φεβρουαρίου 2024 (με τα συνιστώμενα βασικά βήματα ώστε να επιτευχθεί έγκαιρη και επιτυχής υλοποίηση των έργων διαχείρισης κουνουπιών) και **ενημερώνει εκτάκτως** (τηλεφωνικά και εγγράφως) τις τοπικές αρχές των περιοχών, όπου καταγράφηκαν πρόσφατα κρούσματα της λοίμωξης, για τα συνιστώμενα μέτρα πρόληψης και απόκρισης (όπως π.χ. εντατικοποίηση των έργων ελέγχου των κουνουπιών και δράσεις ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού).
- **Παρακολούθηση πορείας των έργων διαχείρισης κουνουπιών** και συγκέντρωση στοιχείων σχετικά με το στάδιο υλοποίησης των έργων καταπολέμησης κουνουπιών, ανά Περιφέρεια ή Περιφερειακή Ενότητα, μέσω προτυποποιημένου ερωτηματολογίου.
- **Εντομολογική επιτήρηση:** Η εντομολογική επιτήρηση αποτελεί βασική προϋπόθεση για την εκτίμηση του κινδύνου μετάδοσης νοσημάτων που μεταδίδονται με κουνούπια και την έγκαιρη και στοχευμένη εφαρμογή δράσεων πρόληψης. Στο πλαίσιο μίας ολοκληρωμένης διαχείρισης για την πρόληψη της μετάδοσης των νοσημάτων αυτών, ο ΕΟΔΥ -σε συνεργασία με πολλούς φορείς- διενεργεί, συμμετέχει και συντονίζει, τα τελευταία έτη, έργο ενεργητικής εντομολογικής επιτήρησης σε εθνικό επίπεδο, με την τοποθέτηση παγίδων σύλληψης κουνουπιών σε διάφορες περιοχές της χώρας και έλεγχο δειγμάτων συλλεχθέντων κουνουπιών για την παρουσία του ιού, ως ενός συστήματος έγκαιρης ειδοποίησης για την κυκλοφορία του σε τοπικό επίπεδο. Στο πλαίσιο του έργου αυτού, σε κάθε ένδειξη κυκλοφορίας του ιού σε κουνούπια, ο ΕΟΔΥ ενημερώνει άμεσα (μέσω ειδικής διαδικτυακής πλατφόρμας) τις αρμόδιες αρχές δημόσιας υγείας των Περιφερειών. Επίσης, συστήνει στις τοπικές αρχές τη διενέργεια εντομολογικής επιτήρησης και την εντατικοποίησή της στις ευρύτερες επηρεαζόμενες περιοχές.

Για την **περίοδο 2024**, ο ΕΟΔΥ -έχοντας μεριμνήσει για την αύξηση του διαθέσιμου προϋπολογισμού- έχει οργανώσει και διενεργεί **διευρυμένο πρόγραμμα ενισχυμένης εντομολογικής επιτήρησης στη χώρα**, μέσω της ανάπτυξης ενός δικτύου συνεργασίας με φορείς του δημοσίου/ ευρύτερου δημοσίου τομέα, με επέκταση του δικτύου παγίδων σύλληψης κουνουπιών, με τυποποιημένη μεθοδολογία και αντιπροσωπευτική γεωγραφική κατανομή. Το πρόγραμμα υλοποιείται -υπό τον συντονισμό του ΕΟΔΥ- σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, το Μπενάκειο Φυτοπαθολογικό Ινστιτούτο, το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας, τον Οργανισμό ΕΛΓΟ Δήμητρα, το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, το Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης και το⁸

Πανεπιστήμιο Πατρών. Τα εντομολογικά δεδομένα που παράγονται είναι άμεσα διαθέσιμα στις αρχές τοπικής αυτοδιοίκησης που είναι αρμόδιες για τη διαχείριση των κουνουπιών, για τη στοχευμένη και έγκαιρη εφαρμογή μέτρων ελέγχου σε τοπικό επίπεδο.

VI. Επικοινωνία με φορείς δημόσιας υγείας του εξωτερικού: Ο ΕΟΔΥ βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία και ανταλλαγή απόψεων και τεχνογνωσίας με το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Πρόληψη και τον Έλεγχο Νοσημάτων (ECDC) και δηλώνει τα περιστατικά στο ECDC, σε εβδομαδιαία βάση, βάσει του πρωτοκόλλου του ECDC.

Συμπεράσματα

Κρούσματα λοίμωξης από ιό του Δυτικού Νείλου εμφανίζονται σε πολλές χώρες παγκοσμίως, όπως και σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες, σε ετήσια βάση. Τα έτη 2010-2014 και 2017-2023 καταγράφηκαν κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου σε διάφορες περιοχές (και) της χώρας μας, κατά τους καλοκαιρινούς και φθινοπωρινούς μήνες, ενώ κυκλοφορία του ιού έχει καταγραφεί στο παρελθόν σε όλες τις Περιφέρειες. Η εμφάνιση περιστατικών λοίμωξης από τον ιό, σε ετήσια σχεδόν βάση κατά την τελευταία δεκαετία, υποδηλώνει ότι ο ιός του Δυτικού Νείλου έχει εγκατασταθεί και στη χώρα μας, όπως και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ως εκ τούτου, θεωρούνταν πιθανή και αναμενόμενη η επανεμφάνιση περιστατικών και κατά την τρέχουσα περίοδο 2024, κατά την περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών, τόσο σε γνωστές όσο και -πιθανά- σε νέες περιοχές. Ο ΕΟΔΥ είχε ήδη ενημερώσει (τον Μάιο 2024) τους επαγγελματίες υγείας πανελλαδικά για την ανάγκη εγρήγορσής τους για την έγκαιρη διάγνωση περιστατικών, καθώς και το κοινό, σχετικά με την αναμενόμενη επανεμφάνιση περιστατικών στη χώρα κατά την τρέχουσα περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών και τα συνιστώμενα μέτρα προστασίας.

Την περίοδο 2024, μέχρι τις 20/11/2024, έχουν καταγραφεί κρούσματα λοίμωξης από τον ιό του Δυτικού Νείλου στην Ελλάδα, σε οικισμούς, σε 75 Δήμους της χώρας, σε 31 Περιφερειακές Ενότητες, και συγκεκριμένα στις Περιφερειακές Ενότητες: Λάρισας, Καρδίτσας, Τρικάλων, Λευκάδας, Θεσπρωτίας, Πρέβεζας, Ιωαννίνων, Χαλκιδικής, Πέλλας, Πιερίας, Σερρών, Κιλκίς, Ημαθίας, Ροδόπης, Δράμας, Έβρου, Ξάνθης, Καβάλας, Θάσου, Αχαΐας, Αιτωλοακαρνανίας, Ηλείας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Νοτίου Τομέα Αθηνών, Κεντρικού Τομέα Αθηνών, Ανατολικής Αττικής, Δυτικής Αττικής, Φθιώτιδας, Βοιωτίας και στη Μητροπολιτική Ενότητα Θεσσαλονίκης.

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση και σε χώρες γειτονικές αυτής, κατά την περίοδο 2024, έως τις 13/11/2024, έχουν καταγραφεί -εκτός από τη χώρα μας- κρούσματα λοίμωξης από τον ιό ΔΝ σε: Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Γερμανία, Αυστρία, Ουγγαρία, Ρουμανία, Τσεχία, Σλοβακία, Σλοβενία, Κροατία, Κόσοβο, Αλβανία, Σερβία, Βόρεια Μακεδονία, Βουλγαρία, Τουρκία και Κύπρο (πηγή: [ECDC, Weekly updates: 2024 West Nile virus transmission season](#)).

Η επιδημιολογική επιτήρηση της νόσου, η έγκαιρη εφαρμογή κατάλληλων ολοκληρωμένων προγραμμάτων καταπολέμησης κουνουπιών και η λήψη μέτρων ατομικής προστασίας από τα κουνούπια αποτελούν τα πλέον ενδεδειγμένα μέτρα για τον έλεγχο της νόσου.

Στο πλαίσιο αυτό, κρίνεται αναγκαία αφενός η **εγρήγορση των επαγγελματιών υγείας και αφετέρου η συνεχιζόμενη εγρήγορση των τοπικών και εθνικών αρχών.**

Ο ΕΟΔΥ διενεργεί ενισχυμένη επιδημιολογική επιτήρηση της νόσου, διερευνά άμεσα τα περιστατικά, και βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία και συνεργασία με τις αρμόδιες εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές, με στόχο την έγκαιρη εφαρμογή στοχευμένων μέτρων απόκρισης και πρόληψης.

Καθώς η επιδημιολογία του ιού καθορίζεται από πολλούς παράγοντες, οι περιοχές κυκλοφορίας του ιού και οι πιθανές περιοχές καταγραφής κρουσμάτων σε κάθε περίοδο μετάδοσης δεν μπορούν να

προβλεφθούν με ασφάλεια. Ως εκ τούτου, ο ΕΟΔΥ συνιστά την τήρηση [ατομικών μέτρων προστασίας από τα κουνούπια](#), σε όλη την επικράτεια, καθόλη την περίοδο κυκλοφορίας των κουνουπιών.

Περισσότερες πληροφορίες για τον ιό του Δυτικού Νείλου και για τα μέτρα προστασίας από τα κουνούπια μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα του ΕΟΔΥ <https://eody.gov.gr/disease/ios-toy-dytikoy-neiloy/>, ενώ επίσης κάθε Τετάρτη αναρτάται η εβδομαδιαία επιδημιολογική έκθεση, με επικαιροποιημένα δεδομένα.